

Zhytomyr Ivan Franko State University Journal.
Pedagogical Sciences. Vol. 3 (122)

Вісник Житомирського державного
університету імені Івана Франка.
Педагогічні науки. Вип. 3 (122)

ISSN (Print): 2663-6387
ISSN (Online): 2664-0155

GENERAL SECONDARY EDUCATION ЗАГАЛЬНА СЕРЕДНЯ ОСВІТА

UDC 37.091.33:004.774/.912
DOI 10.35433/pedagogy.3(122).2025.5

DEVELOPING INFORMATION LITERACY IN HIGH SCHOOL STUDENTS AS A COMPONENT OF UKRAINIAN LANGUAGE EDUCATION: PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL CONDITIONS

S. P. Bainiashova*

The article addresses one of the most urgent issues in contemporary education – developing information literacy among high school students within the framework of Ukrainian language instruction. The author clarifies the concept of "information literacy" in an interdisciplinary context, emphasizing its importance in conditions of information overload, globalization, digital transformation, and the spread of disinformation. The paper analyzes the psychological and pedagogical conditions that ensure the effective formation of information literacy in students of grades 10-11. Psychological conditions are considered through the lens of age-related cognitive characteristics of adolescents, including the development of critical, theoretical, and metacognitive thinking; specific features of perception; motivation for independent information searching; and cognitive-reflective strategies. The author argues that high school students are capable of engaging meaningfully with information, provided that instructional content and methods correspond to their psychological development. Pedagogical conditions are presented as a system of didactic and methodological components, including the integration of media education approaches into Ukrainian language teaching, the use of digital educational tools, modeling of information-seeking situations, the development of reading strategies, and working with media texts. Special attention is given to the application of EdTech methods such as case studies, project-based learning, simulations, and interactive reading. The importance of a systematic approach is emphasized, combining traditional language didactics with digital pedagogy. The research methodology includes the analysis of scientific literature, content analysis of current educational practices, and expert surveys of teachers. These methods enabled the identification of key challenges in forming students' information skills and demonstrated the potential for integrating media literacy into language instruction. The article provides a systematic overview of the conditions that contribute to the development of students' informational selectivity, critical thinking, and analytical reasoning. These competencies, in turn, enhance the quality of language education and prepare students for effective functioning in an information-saturated society. The author concludes that information literacy should be regarded not only as part of subject-specific training, but also as an essential component of civic competence.

* Postgraduate Student
(Zhytomyr Ivan Franko State University)
lanakratuk@gmail.com
ORCID: 0009-0001-3141-6602

Keywords: methods of teaching the Ukrainian language, information literacy, formation of information literacy of high school students, psychological and pedagogical conditions for the formation of information literacy in students, critical thinking, media education approach to language education, information and digital technologies.

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ГРАМОТНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ ЯК КОМПОНЕНТ УКРАЇНСЬКОЇ МОВНОЇ ОСВІТИ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ

С. П. Байняшова

У статті розглядається одна з актуальних проблем сучасної освіти – формування інформаційної грамотності старшокласників у контексті навчання української мови. Уточнено сутність поняття "інформаційна грамотність" у міждисциплінарному полі, акцентовано увагу на її значущості в умовах інформаційного переважання, глобалізації, розвитку цифрових технологій і поширення дезінформації. Проаналізовано психолого-педагогічні умови, що забезпечують ефективне формування інформаційної грамотності учнів 10-11 класів. Зокрема, психологічні умови розглянуто через призму вікових особливостей учнівської молоді, включаючи розвиток критичного, теоретичного й метакогнітивного мислення, специфіку сприймання, мотивацію до самостійного пошуку інформації, когнітивні стратегії та рефлексивність. Авторка показує, що старшокласники здатні до осмисленої роботи з інформацією за умови дотримання віково-психологічної відповідності навчального контенту та методів. Педагогічні умови окреслено як сукупність дидактичних і методичних заходів, зокрема інтеграцію медіаосвітнього підходу в мовну освіту, використання електронних освітніх ресурсів, моделювання ситуацій інформаційного пошуку, розвиток читальських стратегій і роботу з медіатекстами. Окрему увагу приділено методам EdTech, зокрема кейс-методу, проектній діяльності, симуляціям та інтерактивному читанню. Підкреслюється необхідність системного підходу, який включає синтез традиційної лінгводидактики з цифровими освітніми технологіями. Методологічну основу дослідження становлять аналіз наукової літератури, контент-аналіз сучасних освітніх підходів та експертне опитування вчителів-практиків. Застосування цих методів дало змогу визначити актуальні запити педагогів, типові труднощі в роботі з інформаційними навичками учнів, а також виявити потенціал інтеграції медіаграмотності в освітній процес. Стаття містить системний огляд умов, що сприяють формуванню в старшокласників таких якостей, як інформаційна вибірковість, критичність, аналітичність, що, своєю чергою, підвищує якість мовної освіти та готує учнів до функціонування в інформаційно насиченому суспільстві. Підсумовано, що інформаційна грамотність виступає не лише елементом предметної підготовки, а й важливим компонентом загальної компетентності громадянина.

Ключові слова: методика навчання української мови, інформаційна грамотність, формування інформаційної грамотності учнів старших класів, психолого-педагогічні умови формування інформаційної грамотності в учнівства, критичне мислення, медіаосвітній підхід до мовної освіти, інформаційно-цифрові технології.

Introduction of the issue. In today's information society, characterized by the rapid development of information and digital technologies, globalization, and the widespread circulation of misinformation, the formation and development of information literacy among young citizens is becoming increasingly important. This issue is particularly relevant in the context of teaching the Ukrainian language to secondary school students, whose information literacy skills not only contribute to the mastery of subject

Постановка проблеми. У сучасному інформаційному суспільстві, яке характеризується стрімким розвитком інформаційно-цифрових технологій, глобалізацією та масовим обігом дезінформації, формування й розвиток інформаційної грамотності юних громадян набуває важливого значення. Особливо актуальним це питання постає в контексті навчання української мови здобувачів профільної середньої освіти, їхні вміння інформаційної грамотності не тільки сприяють опануванню предметної

competence, but are also related to the meta-subject block of language education content concerning information, information hygiene, interpretation of facts, correspondence between verbally and non-verbally expressed information content, principles of academic integrity, etc. In a situation where Ukrainian high school students need the skills to effectively navigate the modern information space (in order to prepare for adult life, be active citizens, understand social processes, and learn throughout their lives), there is a pressing need to integrate a media education approach into the process of Ukrainian language education.

General description of the problem and its connection with important scientific or practical tasks. One of the challenges for the modern domestic education system is the insufficient level of information literacy among students. At the same time, the State Standard for Secondary Education (2024) focuses on developing information literacy components in senior high school students, although the term "information literacy" is not used in this document. Appendix I of this document defines four groups of basic knowledge related to language education, with a special focus on information: "Information", "Communication", "Text", and "Language Tools". Accordingly, Appendix II contains requirements for the mandatory learning outcomes of students in specialized secondary education in the field of language and literature in the following areas: 1) oral interaction with others, perception and use of information to achieve life goals in various communicative situations; 2) perception, analysis, interpretation, critical evaluation of information in various types of texts (in particular, literary texts, media texts) and its use to enrich one's own experience; 3) expressing opinions, feelings, and attitudes; written interaction with other people, particularly in a digital environment; adherence to the norms of literary language; 4) studying individual speech; using language for one's own linguistic creativity; observing linguistic phenomena and analyzing them [7]. The above blocks of results focus, in particular,

компетентності, а й пов'язані з метапредметним блоком змісту мовної освіти, що стосується інформації, інформаційної гігієни, інтерпретації фактів, відповідності між вербально та невербально вираженим змістом інформації, принципів академічної доброчесності тощо. В умовах, коли українські старшокласники потребують умінь ефективно орієнтуватися в сучасному інформаційному просторі (щоб готуватися до дорослого життя, бути активними громадянами, розуміти суспільні процеси й навчатися впродовж життя), на часі постає необхідність інтеграції медіаосвітнього підходу в процес української мовної освіти.

Одним із викликів для сучасної системи вітчизняної освіти є недостатній рівень інформаційної грамотності учнівства. Водночас Державний стандарт профільної середньої освіти (2024 р.) орієнтує на формування складників інформаційної грамотності в учнів старших класів, хоча назва «інформаційна грамотність» у цьому документі не використовується. У Додатку I вказаного документа визначено чотири групи базових знань, що стосуються мовної освіти, особливе місце з-поміж них відведено інформації: "Інформація", "Комунікація", "Текст", "Мовні засоби". Відповідно Додаток II містить вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів профільної середньої освіти в мовно-літературній освітній галузі за такими блоками: 1) взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях; 2) сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду"; 3) висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови; 4) дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними явищами, проведення їх аналізу [7]. Наведені блоки

on the formation of components of information literacy in the context of language and literature education.

In view of the above, it is important to adapt traditional methods of teaching the Ukrainian language to new informational, social, and educational realities. Traditional teaching methods do not always meet the needs of the information and digital age, particularly in terms of critical perception of information, which complicates the process of developing information literacy among young people. High school students are often media-dependent, but at the same time, they do not always know how to find relevant sources of information, analyze and compare information, distinguish facts from opinions, and true information from fakes, which causes difficulties in working with information and perceiving complex media texts. In other words, working with information is a challenge for many students. The results of the PISA-2022 international study on the quality of education in the field of reading among Ukrainian 15-year-olds highlight the problem of their insufficient level of information literacy, with Ukrainian students showing results that lag behind the global average [14: 176], which indicates the need to improve methods of working with textual information and graphic data. Accordingly, the introduction of innovative technologies in language education is a prerequisite for the formation of a competent linguistic personality capable of adapting to the challenges of modern information and digital society.

Current state of the issue. The works of Ukrainian linguists highlight certain aspects of the formation of information literacy among learners in the process of learning the Ukrainian language. In particular, some approaches to organizing work with information in the context of language education are outlined (N. Bondarenko, N. Golub, O. Goroshkina, S. Karaman, G. Korytska, O. Kucheruk, O. Semenog, etc.); practical issues of using teaching methods for young speakers of Ukrainian (case method, project method, game method) when working with

результатів орієнтують, зокрема, на формування складників інформаційної грамотності в контексті мовно-літературної галузі освіти.

З огляду на сказане актуальності набуває адаптування традиційних методів навчання української мови до нових інформаційних, суспільних, освітніх реалій. Традиційні методики навчання не завжди відповідають потребам інформаційно-цифрової доби, зокрема в аспекті критичного сприйняття інформації, що ускладнює процес формування інформаційної грамотності в учнівської молоді. Учні старших класів часто медіазалежні, водночас не завжди вміють знаходити доцільні інформаційні джерела, аналізувати та порівнювати інформацію, відрізняти факти від суджень, правдиву інформацію від фейків, що спричиняє труднощі в роботі з інформацією, у сприйнятті складних медіатекстів. Тобто робота з інформацією становить виклик для багатьох учнів. Результати міжнародного дослідження якості освіти PISA-2022 в галузі читання українських 15-річних підлітків увиразнюють проблему недостатнього рівня їхньої інформаційної грамотності, українські учні демонструє результати, які відстають від середньосвітових [14: 176], що свідчить про необхідність удосконалення методик роботи з текстовою інформацією та графічними даними. Відповідно впровадження інноваційних технологій у мовну освіту є обов'язковою умовою для формування компетентної мовної особистості, здатної адаптуватися до викликів сучасного інформаційно-цифрового суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У працях українських лінгводидактів висвітлено окремі аспекти формування інформаційної грамотності здобувачів у процесі навчання української мови. Зокрема, окреслено деякі підходи до організації роботи з інформацією в умовах мовної освіти (Н. Бондаренко, Н. Голуб, О. Горощкіна, С. Караман, Г. Корицька, О. Кучерук, О. Семенов та ін.); розглянуто практичні питання використання методів навчання юних носіїв української мови (кейс-метод, метод проєктів, ігровий метод) під час роботи з інформацією (Н.

information are considered (N. Ponomarenko, O. Shunovich, M. Yachmenyk, etc.). At the same time, A. Grizel, V. Kerolin, R. T'yuzan, and others emphasize the importance of including infomedia components in school education, since modern students, forming their own information field, are accustomed to information and digital technologies, voice messages, infographics, and various web resources.

Outline of unresolved issues brought up in the article. Despite the interest of researchers and scientists in the educational aspects of the information society, the issue of developing students' information literacy in the Ukrainian language teaching system remains understudied. The following problematic issues of modern language education require separate study: stimulating students' motivation to independently search for and analyze information, developing the information literacy of high school students based on psychological and pedagogical principles, developing critical thinking in young Ukrainian speakers using media texts; improving students' information literacy in the era of artificial intelligence, etc. Accordingly, there is a need to develop a comprehensive approach that, taking into account psychological and pedagogical aspects, will make it possible to integrate traditional linguistic and pedagogical principles with modern media education technologies to develop information literacy in young students. Such an approach should include not only a theoretical basis, but also practical methodological steps that will contribute to the development of students' critical thinking in the process of Ukrainian language education, the development of media text analysis skills, and creative speech activity.

The **aim of the research** is to outline and characterize the psychological and pedagogical conditions that contribute to the formation of information literacy among high school students in the process of learning the Ukrainian language.

Results and discussion. We consider psychological and pedagogical conditions to be a set of circumstances under which

Пономаренко, О. Шуневич, М. Ячменик та ін.). Водночас А. Грізл, В. Керолін, Р. Т'юзан та ін. акцентують на важливості включення інфомедійних компонентів у шкільну освіту, оскільки сучасні учні, формуючи власне інформаційне поле, звикли до інформаційно-цифрових технологій, голосових повідомлень, інфографіки, різних вебресурсів.

Виділення невирішених частин загальної проблеми, яким присвячується стаття. Незважаючи на інтерес дослідників і науковців до освітніх аспектів інформаційного суспільства, проблема формування інформаційної грамотності учнів у системі навчання української мови залишається дослідженою недостатньо. Окремого студіювання потребують такі проблемні питання сучасної мовної освіти, як: стимулювання мотивації учнів до самостійного пошуку та аналізу інформації, формування інформаційної грамотності старшокласників із оперттям на психолого-педагогічні засади, розвиток критичного мислення юних носіїв української мови з використанням медіатекстів; удосконалення інформаційної грамотності учнівства в епоху штучного інтелекту тощо. Відповідно існує необхідність розроблення комплексного підходу, який уможливить, ураховуючи психолого-педагогічні аспекти, інтегрувати традиційні лінгводидактичні засади з сучасними медіаосвітніми технологіями для формування інформаційної грамотності в учнівської молоді. Такий підхід має включати не лише теоретичну базу, а й практичні методичні кроки, що сприятимуть розвитку критичного мислення учнів у процесі української мовної освіти, виробленню вмінь аналізу медіатекстів та творчої мовленнєвої діяльності.

Мета статті – окреслити й охарактеризувати психолого-педагогічні умови, які сприяють формуванню інформаційної грамотності старшокласників у процесі навчання української мови.

Виклад основного матеріалу. Психолого-педагогічні умови розглядаємо як сукупність обставин, за яких

the effective process of developing students' information literacy in the process of language education takes place. At the same time, we understand information literacy as the ability of an individual to express their information needs, search for, analyze, evaluate, and ethically use information; experience that provides an understanding of information and awareness of how it works; as a set of skills for working with information, identifying and navigating information resources, and the relevant skills necessary for productive searching, analysis, and use of information [1: 14]. A distinctive feature of young people as representatives of the information society is the need to possess information literacy skills and abilities. The development of information literacy in senior high school students is possible if the psychological and age characteristics of the student body are taken into account. Scientists interpret information literacy as the ability to identify and formulate information needs; search for and obtain information; critically perceive information based on the distinction between facts and opinions, reliable information and fakes, manipulations; evaluate and systematize information based on working with media texts and social networks; identify hate speech and avoid it; process information using ICT; use, transmit, create, and disseminate information in compliance with ethical standards and principles of academic integrity [13].

High school students who are information literate can think critically, analyze information, and use it for self-expression. They are capable of creating information independently of the learning process and are ready to be informed citizens and professionals, participating in various government projects and social activities. Information-literate students should be aware of the linguistic nature of information and be able to collect, use, analyze, synthesize, and create information in accordance with ethical standards. High school students (grades 10-11) are in a period of adolescence, which involves the development of self-awareness; making decisions about

відбувається результативний процес формування інформаційної грамотності учнівства в процесі мовної освіти. При цьому *інформаційну грамотність* розуміємо як здатність особистості проявляти свої інформаційні потреби, шукати, аналізувати, оцінювати та етично використовувати інформацію; досвід, що забезпечує розуміння інформації та усвідомлення того, як вона працює; як сукупність умінь працювати з інформацією, ідентифікувати та орієнтуватися в інформаційних ресурсах, відповідних навичок, необхідних для продуктивного пошуку, аналізу та використання інформації [1: 14].

Особливістю молоді людини як представника інформаційного суспільства є потреба у володінні навичками та вміннями інформаційної грамотності. Формування інформаційної грамотності в учнів старших класів можливе за умови врахування психологічних та вікових особливостей учнівства. Науковці інформаційну грамотність потрактовують як здатність визначати й формулювати інформаційні потреби; шукати й отримувати інформацію; критично сприймати інформацію на основі розрізнення фактів і суджень, достовірних відомостей і фейків, маніпуляцій; оцінювати й систематизовувати інформацію на основі роботи з медіатекстом, соціальними мережами; виявляти мову ворожнечі й уникати її; обробляти інформацію з використанням ІКТ; використовувати, передавати, створювати й поширювати інформацію з дотриманням етичних норм, принципів академічної доброчесності [13].

Старшокласники, які володіють інформаційною грамотністю, можуть критично мислити, вміти аналізувати інформацію і використовувати її для самовираження, здатні, незалежно від процесу навчання, створювати інформацію, готові бути поінформованими громадянами й професіоналами, брати участь у різних державних проєктах і суспільних активностях. Інформаційно грамотні учні мають усвідомлювати мовну природу інформації, уміти збирати, використовувати, аналізувати,

professional self-determination; the formation of cognitive interests; the desire to work; the ability to plan one's own future; active social life; the manifestation of independence in many areas of life; communication with peers, mainly in groups; a growing need for individual relationships and affection; and the formation of a worldview that students implement in their studies and personal lives.

A prerequisite for developing the ability to work with information during language education in the lyceum system is taking into account the mental and psychophysical characteristics of the development of a young personality. Young students respond to the information they need for life. An important feature of the psyche is the ability to store and "encode-decode" all incoming information. Young people can not only preserve their own, i.e., acquired experience as a result of "learning", but also adopt it from others [8: 78]. In today's challenging circumstances, students are faced with changes and complications in the structure and content of educational material (the amount of information is increasing and requirements are growing). In the process of learning the Ukrainian language, cognitive processes can be stimulated.

High school students naturally become more interested in learning because knowledge is vitally important, and the skills and abilities they acquire are even more relevant to their future activities. Young people are focused on the future, imagine it, and therefore their selective interest increases. Their memory improves, and they acquire metacognitive skills (self-control and self-regulation). The level of cognitive development of high school students in adolescence reaches formal-logical and formal-operational thinking [3: 267]. These age characteristics create favorable conditions for the formation of information literacy in students. In general, analysis of the works of psychologists (V. Gorbunova, V. Kirichenko, V. Molyako, etc.) shows that the new developments of early adolescence are:

синтезувати і створювати інформацію відповідно до етичних стандартів.

Учні старших класів (10-11 класи) знаходяться в періоді юності, що передбачає розвиток самосвідомості; прийняття рішення щодо професійного самовизначення; формування пізнавальних інтересів; прагнення до праці; спроможність планувати власне майбутнє; активне суспільне життя; прояв самостійності в багатьох сферах життя; спілкування з однолітками переважно колективно-групове; зростання потреби індивідуальних взаємин та прихильності; формування світогляду, який учні реалізують під час навчання та в особистому житті.

Умовою формування здатності працювати з інформацією під час мовної освіти в системі ліцею є врахування психічних та психофізичних особливостей розвитку юної особистості. Унівська молодь реагує на ту інформацію, яка необхідна їй для життя. Важливою властивістю психіки є здатність до збереження та «кодування-декодування» усієї інформації, що надходить. Молоді люди можуть не лише берегти власний, тобто набутий досвід у результаті "научіння", а й переймати його від інших [8: 78].

Учні в обставинах викликів сьогодення стикаються із змінами та ускладненням самої структури та змісту навчального матеріалу (збільшується кількість інформації та зростають вимоги). У процесі навчання української мови розвиток пізнавальних процесів може активізуватися.

У старшокласників природовідповідно зростає зацікавленість до учіння, бо знання мають життєво важливе значення, а отримані вміння та навички ще більше пов'язані з їх майбутньою діяльністю. Юні особи зорієнтовані на майбутнє, уявляють його, тому в них посилюється вибірковий інтерес. Пам'ять покращується, вони набувають метакогнітивних умінь (самоконтроль та саморегуляція). Рівень когнітивного розвитку старшокласників у період юності досягає до формально-логічного та формально-операційного мислення [3: 267]. Ці вікові особливості становлять сприятливі умови для

- theoretical thinking (high school students are independent and critical of their surroundings and various information); the attention of such students can be captured by erudition or a non-standard approach;

- a thirst for generalizations, a constant search for relevant information, patterns, and principles regarding various facts;

- exaggeration of one's own abilities and intellect (such students perceive the learning process as mundane and disregard the teacher's explanations).

R. Pavelkiv notes that in adolescence, the processes of analysis and synthesis, generalization and abstraction, argumentation and reasoning are refined. Young people begin to work on establishing cause-and-effect relationships, stability, and critical thinking, and independent and creative activity manifests itself [3: 234].

The period of adolescence involves the conscious formation of cognitive structures, so high school students are capable of introspection and reflection. All experiences, actions, thoughts, and feelings are the basis for analyzing information and initiating the thought process. Metacognition, or "thinking about thinking", plays a key role in the informational approach to managing cognitive functions. The process of metacognition involves developing a clear plan for controlling all thought processes, making decisions, and choosing effective strategies for memorizing or sorting information. In early adolescence, the main path to knowledge is the acquisition and development of metacognitive abilities. While receiving Ukrainian language education in accordance with school curricula, high school students can accumulate knowledge, skills, and experience in analyzing and structuring information. The large amount of information possessed by a young person enables them to solve a number of problems and achieve complex and progressive goals. As a result, the way information is selected and analyzed may improve, and memory – memorization, retention, and reproduction – may develop

формування інформаційної грамотності в учнівства.

Загалом аналіз праць психологів (В. Горбунова, В. Кириченко, В. Моляко та ін.) свідчить, що новоутвореннями раннього юнацького віку є:

- теоретичне мислення (старшокласники самостійні та критично ставляться до оточення й різноманітної інформації), захопити увагу таких учнів можна ерудицією або нестандартним підходом;

- жага до узагальнень, перебування в постійному пошуку потрібної інформації, закономірностей та принципів щодо різних фактів;

- перебільшення власних здібностей та інтелекту (такі учні навчальний процес сприймають як буденність, нехтують поясненнями вчителя).

Р. Павелків зазначає, що в юнацькому віці вдосконалюється процес аналізу та синтезу, узагальнення та абстрагування, аргументація та доведення. Юнаки починають працювати над встановленням причинно-наслідкових зв'язків, стійкості та критичного мислення, проявляється самостійна та творча діяльність [3: 234].

Період учнівської молоді передбачає свідоме формування когнітивних структур, тому старшокласники здатні до інтроспекції та до рефлексії. Увесь досвід, вчинки, думки, почуття, є базою для аналізування інформації та запуску мисленнєвого процесу.

Ключова роль в інформаційному підході до управління когнітивними функціями належить метапізнанню, тобто "мисленню про мислення". Процес метапізнання передбачає побудову чіткого плану-контролю над усіма мисленнєвими процесами, прийняття рішень, вибір ефективних стратегій запам'ятовування чи сортування інформації. У ранньому юнацькому віці провідною лінією до пізнання є набуття та розвиток метакогнітивних здібностей. Під час здобування української мовної освіти, відповідно до шкільних програм, старшокласники можуть накопичувати знання, уміння, досвід щодо аналізу та структурування інформації. Велика кількість інформації, якою володіє юна

if high school students use mnemonic techniques during such activities. The development of functions such as planning, research, and problem solving will potentially increase significantly. The period in which young students find themselves is also directly related to the active development of the emotional sphere and emotional intelligence. At this age, the foundation is laid for emotional behavior that will manifest itself in adulthood.

M. Savchyn and L. Vasylenko emphasize that the theoretical thinking of schoolchildren is actively developing (logic, theoretical reflection, and self-analysis). At this age, the intellect undergoes a new stage of formation. Teachers often notice this through changes in students' cognitive and learning styles, the emergence of mental experience, and the development of their own tactics for perceiving, memorizing, acquiring, accumulating, and using information. However, older students often overestimate their abilities and acquired knowledge during the learning process. Verbal-logical thinking, which is most characteristic of this period and is key to cognitive development, acquires a new quality of logical operations (analysis, comparison, synthesis, generalization, and concretization). The thinking process becomes systematic, i.e., it structures knowledge. High school students can solve various problems and work on developing their own thinking skills:

- depth (identifying key points and delving into the meaning of what they have learned);
- flexibility (they analyze their own experience without difficulty, think outside the box and unconventionally, and work on contradictions between knowledge and problem-solving tasks);
- breadth (they refrain from provocations and instead focus on the systematic nature of the identified essential features);
- awareness (the ability to convey the results of thinking through words, diagrams, models, and graphs);

особистість, дає змогу їй розв'язати низку проблем, втілити в життя складні та прогресивні цілі. У результаті може покращуватися спосіб відбору та аналізу інформації, розвиватися пам'ять – запам'ятовування, збереження та відтворення, якщо старшокласник буде використовувати під час такої діяльності мнемотехнічні техніки. Потенційно зросте в рази розвиток таких функцій, як: планування, дослідження та вирішення завдань. Період, у якому перебуває учнівська молодь, також безпосередньо пов'язаний із активним розвитком емоційної сфери, емоційного інтелекту, у цьому віці закладається фундамент до емоційної поведінки, яка буде проявлятися у зрілому віці.

М. Савчин та Л. Василенко акцентують на тому, що теоретичне мислення учнівської молоді активно розвивається (логіка, теоретичні роздуми та самоаналіз). У цьому віці інтелект проходить нову стадію формування. Вчителі часто помічають це через зміну пізнавального та когнітивного стилю учнів, з'являється ментальний досвід, напрацьовуються власні тактики до сприймання, запам'ятовування, набуття, накопичення й використання інформації. Однак дуже часто старші учні під час навчального процесу переоцінюють власні здібності та отримані знання. Словесно-логічне мислення, найбільш характерне для цього періоду та є ключовим у сфері когнітивного розвитку, набуває нової якості логічних операцій (аналізу, порівняння, синтезу, узагальнення, конкретизації). Процес мислення стає системним, тобто структурує знання. Старшокласники можуть розв'язувати різні завдання та працювати над формуванням власних мисленнєвих особливостей:

- глибина (виділяють для себе ключове та занурюються в сенс вивченого);
- гнучкість (без проблем аналізують власний досвід, мислять нестандартно та нешаблонно, працюють над протиріччями між знаннями та проблемним завданням);
- широта (відступ від провокацій, а навпаки зосередження на системності виділених істотних ознак);

- Independence (students set their own goals, put forward hypotheses, and solve relevant problems);
- Sensitivity to mutual assistance (acceptance of other people's positions and opinions);
- Critical thinking (objective assessment of one's own and others' opinions);
- activity (bold action in decision-making and problem-solving);
- efficiency (the problem is solved quickly, there are no false assumptions unrelated to the problem, but rather the opposite) [4: 185].

The cognitive interests of high school students become more differentiated, broad, and arbitrary. Accordingly, the work of a language teacher should focus on using the subject to create favorable conditions for the effective mastery of logical operations necessary for the formation of information literacy.

N. Cherepovska notes that young students are capable of mastering critical thinking. To develop this ability, it is worth analyzing various media texts. It is good if the teacher also works with cultural and semiotic theories. It is also worth applying the techniques of aesthetic theory when educating aesthetic tastes, teaching high school students to understand screen language, developing their skills in evaluating artistic texts and media texts, and working on the formation of media immunity. The process of active speech development influences changes in speech. Due to the fact that the process of information cognition is launched, it is also necessary to have internal speech skills. Concise internal speech gradually becomes expansive [16: 317].

According to experts, perception in early adolescence manifests itself in the predominance of its arbitrary form, perceptual actions, purposeful observation of objects, and the isolation of only the essence. The following signs of perception become noticeable: integrity, objectivity, selectivity, meaningfulness, and apperception. Objectivity manifests itself in the ability to isolate a particular object based on its basic properties and purpose. A holistic image of what is

- усвідомленість (спроможність передати результат мислення через слова, схеми, моделі, графіки);
- самостійність (учень сам для себе ставить цілі, висуває гіпотези та розв'язує відповідні проблеми);
- чутливість до взаємодопомоги (прийняття позиції та думок інших людей);
- критичність (об'єктивна оцінка стосовно власних думок та інших);
- активність (смілива діяльність щодо прийняття рішень та розв'язування проблем);
- економічність (проблема вирішується швидко, немає хибних тез, які не пов'язані з проблемою, а навпаки) [4: 185].

Пізнавальні інтереси старшокласника стають більш диференційованими, широкими й довільними. Відповідно робота вчителя-словесника має бути зосереджена на тому, щоб сформувати засобами навчального предмета сприятливі умови для дієвого оволодіння логічними операціями, необхідними для формування інформаційної грамотності.

Н. Череповська зазначає, що учнівська молодь здатна оволодіти критичним мисленням. Для розвитку такої здатності варто аналізувати різні медіатексти. Добре, якщо вчитель працює також із культурологічною та семіотичною теоріями. Також варто застосовувати прийоми естетичної теорії під час виховання естетичних смаків, вчити старшокласників розуміти екранну мову, розвивати їхні навички щодо оцінювання художніх текстів, медіатекстів, працювати над формуванням медіаімунітету. Процес активного розвитку мовлення впливає на зміни у мовленні. Через те, що запускається процес пізнання інформації, необхідно також мати навички внутрішнього мовлення. Стисле внутрішнє мовлення поступово стає розлогим [16: 317].

На думку фахівців, сприймання в період ранньої юності виявляється в перевазі його довільної форми, перцептивних діях, цілеспрямованому спостереженні за об'єктами та виокремленні лише суті. Помітними стають такі ознаки сприймання: цілісність, предметність, вибірковість,

perceived becomes visible when conclusions about the individual properties and functions of a particular object have been consciously drawn after engaging various senses. Selectivity is the conscious choice of any object and disregard for others (very often, high school students treat sources of information this way). Apperception is the dependence of perception on previous experience, urgent needs, interests, goals, and emotional processes. Self-observation of actions, behavior, states, thoughts, etc. also progresses [4: 160].

Therefore, the development of information literacy among high school students requires consideration of key psychological conditions related to the specifics of students' age-related development. These include: developing critical, analytical, and theoretical thinking as a basis for assessing the reliability of information; overcoming the tendency to perceive media texts in a fragmented way; developing self-regulation and reflection skills in an information-rich environment; and increasing motivation to independently search for and analyze sources. It is also important to take into account the characteristics of attention, emotional response, and cognitive attitudes of high school students, which determine their level of information activity and susceptibility to manipulative influences.

The conditions that made it possible to build a coherent logic for researching the formation of students' information literacy included: analysis of professional literature, content analysis of contemporary research, and surveys of expert practitioners. This selection was determined by the logic of the research stage, which primarily involves theoretical generalization of existing scientific achievements and the study of practical requests for the integration of IL into the content of language education. Analysis of the literature made it possible to identify the main approaches to understanding the essence of information literacy in pedagogical and media education discourse. Content analysis

осмисленість та апперцепція. Предметність проявляється в спроможності виокремити певний предмет за базовими властивостями та призначенням. Цілісний образ сприйнятого стає видимим, коли вже усвідомлено та зроблено висновки про окремі властивості та функції певного предмета після залучення різних відчуттів. Вибірковість – свідомий вибір будь-якого об'єкта та нехтування іншими (дуже часто учні старших класів так ставляться до джерел інформації). Апперцепція – залежність сприймання від попереднього досвіду, нагальних потреб, зацікавлень, цілей та емоційних процесів. Також прогресує самоспостереження за вчинками, поведінкою, станами, думками та ін. [4: 160].

Тож, формування інформаційної грамотності старшокласників потребує врахування ключових *психологічних умов*, пов'язаних зі специфікою вікового розвитку учнів. До таких належать: розвиток критичного, аналітичного й теоретичного мислення як основи для оцінювання достовірності інформації; подолання тенденції до кліпового сприймання медіатекстів; формування навичок саморегуляції й рефлексії в інформаційно насиченому середовищі; зростання мотивації до самостійного пошуку та аналізу джерел. Важливо також урахувувати особливості уваги, емоційного реагування й пізнавальних установок старшокласників, які визначають рівень їхньої інформаційної активності та сприйнятливості до маніпулятивних впливів.

До умов, що дали змогу побудувати цілісну логіку дослідження формування інформаційної грамотності учнів, було віднесено: аналіз фахової літератури, контент-аналіз сучасних досліджень, опитування експертів-практиків. Зазначений добір зумовлений логікою пошукового етапу, який передбачає насамперед теоретичне узагальнення наявного наукового доробку та вивчення практичних запитів щодо інтеграції ІГ у зміст мовної освіти. Аналіз літератури дав змогу виокремити основні підходи до розуміння сутності інформаційної грамотності в педагогічному й

made it possible to identify typical ways of operationalizing this concept in applied studies, particularly in the context of school education. The expert survey was aimed at identifying the current problems faced by teachers when developing students' skills in working with information, critically evaluating it, and using it in their own language practice. The use of other methods (e.g., observation or experimental influence) at this stage was inappropriate, as the research focus was on the analytical and diagnostic phase rather than on testing the effectiveness of a specific methodology.

The pedagogical conditions for developing information literacy in older students in modern education include: the introduction of interactive teaching methods that promote active interaction and engage students in collaboration during the search, analysis, and evaluation of information; the development and use of teaching materials that simulate real-life situations involving information search and critical analysis of media texts; the creation of a supportive educational environment that encourages students to exchange information, engage in discussions, and work together to solve information problems; ensuring access to a variety of information sources, including electronic libraries, online databases, and educational platforms; improving the qualifications of teachers in information literacy and media education, as well as providing them with methodological recommendations and support; involving parents in the process of developing students' information literacy, in particular by conducting information seminars and training sessions on the safe and responsible use of information and digital technologies.

The pedagogical condition for the formation of students' information literacy is based on the principles of media education (media pedagogy), which is "determined by the psychophysiological characteristics of students' development, especially adolescents and young adults: they practically "live in modern media",

медіаосвітньому дискурсі. Контент-аналіз дозволив зафіксувати типові способи операціоналізації цього поняття у прикладних студіях, зокрема в контексті шкільної освіти. Опитування експертів було спрямоване на виявлення актуальних проблем, з якими стикаються педагоги під час формування в учнів умінь працювати з інформацією, критично її оцінювати та використовувати у власній мовній практиці. Застосування інших методів (наприклад, спостереження чи експериментального впливу) на цьому етапі було недоцільним, оскільки дослідницький акцент зосереджувався на аналітико-діагностичній фазі, а не на перевірці ефективності конкретної методики.

Педагогічні умови формування інформаційної грамотності учнів старшого віку в сучасній освіті передбачають: упровадження інтерактивних методів навчання, що сприяють активній взаємодії, залученню учнів до співпраці під час пошуку, аналізу, оцінки інформації; розроблення та використання навчальних матеріалів, що моделюють реальні ситуації інформаційного пошуку та критичного аналізу медіатекстів; створення сприятливого освітнього середовища, яке заохочує учнів до обміну інформацією, дискусій, спільній роботі у вирішенні інформаційних проблем; забезпечення доступу до різноманітних джерел інформації, включаючи електронні бібліотеки, онлайн-бази даних та освітні платформи; підвищення кваліфікації педагогів з питань інформаційної грамотності та медіаосвіти, а також забезпечення їх методичними рекомендаціями та підтримкою; залучення батьків до процесу формування інформаційної грамотності учнів, зокрема шляхом проведення інформаційних семінарів, тренінгів з питань безпечного та відповідального використання інформаційно-цифрових технологій.

Педагогічною умовою формування інформаційної грамотності учнів є опертя на засади медіаосвіти (медіапедагогіки), це "зумовлюється психофізіологічними особливостями розвитку учнів, особливо підліткового і юнацького віку: вони

demonstrate the ability to generate ideas, enjoy collaborating, exchanging information encoded in various symbolic forms (text, interactive video, emoticons, GIF animations, digital images, infographics, voice messages, etc.), express their opinions in SMS, and enjoy completing competition-based tasks using web resources" [11: 249].

O. Kucheruk and N. Shurkhno rightly point out that the path to information literacy for students as linguistic personalities lies in working with texts and media texts (complete, interrupted, multiple, paper, digital—news, journalism, advertising, information analytics). Types of reading (skimming, familiarization, study, search) potentially enable students to develop various reading strategies that link textual information and cognitive processes and the result of its cognition. In particular, the authors recommend using the following in the process of teaching the Ukrainian language: reading strategies that support reading (with text marking, creating clouds with keywords, infographics); reading strategies that require information compression (for example, in the form of a mind map, filling in matrices with facts and judgments); reading strategies that involve the study of culturally relevant meanings (conceptual analysis); reading strategies that enable the analysis of text content in relation to its form of expression (linguistic and poetic analysis of literary texts, analysis of multiple texts with tables, graphs, illustrations); reading strategies based on nonlinear work with text (from introductory and study reading to search reading, with a return to the necessary fragments of text, followed by the creation of interactive worksheets and thematic videos by students); reading strategies that involve interpreting textual information (student feedback on the text, with dissemination on social media); reading strategies that involve dialogue and discussion about the content of the information read; reading strategies that involve editing media texts [12: 49]. Accordingly, there are interrelationships

практично "живуть у сучасних медіа", виявляють здатність до генерування ідей, люблять співпрацювати, обмінюватися інформацією, закодованою в різних знакових формах (текст, інтерактивне відео, емотикони-смайлики, гіф-анімації, цифрові зображення, інфографіка, голосове повідомлення та ін.), висловлювати думку в SMS, їм подобається виконувати завдання, засновані на змаганнях, із використанням вебресурсів" [11: 249].

О. Кучерук, Н. Шурхно слушно зазначають, що шлях до інформаційної грамотності учня як мовної особистості лежить через роботу з текстами, медіатекстами (цілісними, перерваними; множинними; паперовими, цифровими – новинами, публіцистикою, рекламою, інформаційною аналітикою). Види читання (переглядове, ознайомлювальне, вивчальне, пошукове) потенційно уможливають формування в учнів різних читацьких стратегій, що пов'язують текстову інформацію й пізнавальні процеси та результат її пізнання. Зокрема, авторки радять у процесі навчання української мови застосовувати: читацькі стратегії, що підтримують читання (з маркуванням тексту, створення хмар із ключовими словами, інфографіки); читацькі стратегії, що потребують компресії інформації (наприклад, у вигляді інтелектуальної карти, заповнення матриць фактами і судженнями); читацькі стратегії, що передбачають дослідження культуровідповідних смислів (концептуальний аналіз); читацькі стратегії, що уможливають аналіз змісту тексту у зв'язку з формою його вираження (лінгвопоетичний аналіз художнього тексту, аналіз множинних текстів із таблицями, графіками, ілюстраціями); читацькі стратегії, що базуються на нелінійній роботі з текстом (від ознайомлювального, вивчального читання до пошукового, з поверненням до необхідних фрагментів тексту, – з подальшим створенням учнями інтерактивних робочих аркушів, тематичних відеороликів); читацькі стратегії, що передбачають інтерпретацію текстової інформації (відгук учня про

between information literacy and reading literacy and their formation.

One of the pedagogical conditions for developing students' information literacy is the use of electronic educational resources (educational blogs, websites, educational videos, electronic platforms for interactive exercises, etc.). At the same time, it is worth considering that "EERs do not replace the traditional educational environment, but complement and expand its capabilities" [10: 50]. The methodological foundations for developing students' information literacy lie in the synthesis of traditional pedagogical approaches and information and digital technologies, with EdTech becoming an innovative way of solving educational problems. At the same time, modern Ukrainian linguistics offers a number of innovative methods:

- case method: analysis of real media situations through the prism of facts, fakes, manipulations, followed by a search for solutions;
- project method: creation of students' own media products of various genres (blogs, podcasts, etc.);
- digital simulation method: imitation of the work of editorial offices of electronic publications, social networks, etc.

The analysis of media texts is the basis for the formation and development of critical thinking and information literacy in young language learners. Accordingly, the educational system for working with media texts in the process of teaching the Ukrainian language should include, in particular, three levels: 1) destruction: identifying violations of the normal structure of media texts, manipulative techniques, and stereotypes; 2) reconstruction: restructuring media texts with the aim of improving them and creating alternative interpretations; 3) production: developing one's own media texts in various genres.

Taking the above into account, we can briefly summarize that the pedagogical conditions that ensure the effective formation of information literacy in the process of teaching the Ukrainian language include: the purposeful

текст, з поширенням у соціальній мережі; читацькі стратегії, що передбачають діалог, дискусію за змістом прочитаної інформації; читацькі стратегії, що передбачають редагування медіатекстів [12: 49]. Відповідно між інформаційною грамотністю і читацькою грамотністю та їх формуванням наявні взаємозв'язки.

Одна з педагогічних умов формування інформаційної грамотності учнів – це використання електронних освітніх ресурсів (навчальних блогів, сайтів, навчальних відео, електронних платформ для інтерактивних вправ та ін.). При цьому варто врахувати: "ЕОР не замінюють традиційне освітнє середовище, а доповнюють, розширюють його можливості" [10: 50].

Методологічні засади формування інформаційної грамотності учнівства полягають у синтезі традиційних педагогічних підходів та інформаційно-цифрових технологій, відповідно інноваційним способом вирішення освітніх проблем стає EdTech. При цьому сучасна українська лінгводидактика пропонує низку інноваційних методів:

- кейс-метод: аналіз реальних медіаситуацій через призму фактів, фейків, маніпуляцій, з подальшим пошуком рішень;
- метод проєктів: створення учнями власних різножанрових медіапродуктів (блогів, подкастів тощо);
- метод цифрових симуляцій: імітація роботи редакцій електронних видань, соціальних мереж тощо.

Аналіз медіатекстів – це основа формування й розвитку критичного мислення, інформаційної грамотності юної мовної особистості, відповідно навчальна система роботи з медіатекстами в процесі навчання української мови має включати, зокрема, три рівні: 1) деструкція: виявлення порушення нормальної структури медіатексту, маніпулятивних технік та стереотипів; 2) реконструкція: перебудова медіатексту з метою вдосконалення, створення альтернативних інтерпретацій його; 3) продукція: розроблення власних різножанрових медіатекстів.

Враховуючи вище сказане, можна зробити невеликий підсумок, що до

implementation of a media education approach; the use of electronic educational resources (digital platforms, interactive exercises, blogs, video content); creation of an information-secure and open educational environment; systematic formation of information and analytical skills in the process of working with texts of different styles and genres; improvement of teachers' methodological competence in recognizing information manipulation; involvement of parents in supporting conscious information consumption. The implementation of these conditions contributes not only to students' mastery of technical skills in working with information, but also to the development of a conscious, responsible, and reflective linguistic personality.

Conclusion and research perspectives: therefore, the formation of students' information literacy based on the integration of a media education approach in the process of teaching the Ukrainian language requires consideration of psychological and pedagogical conditions. An important condition for developing high school students' ability to work with information in the Ukrainian language education system is taking into account their psychological characteristics: the development of theoretical thinking, clip thinking, critical thinking, and the specifics of perception (integrity, objectivity, selectivity, meaningfulness, apperception). A necessary pedagogical condition for the formation of students' information literacy during the teaching of the Ukrainian language is reliance on a media education approach, the use of electronic educational resources (educational blogs, websites, educational videos, electronic platforms for interactive exercises, etc.). The methodological foundations for developing information literacy in young language learners lie in the synthesis of traditional pedagogical approaches and information and digital technologies, with EdTech becoming an innovative way of solving educational problems.

педагогічних умов, що забезпечують ефективне формування інформаційної грамотності в процесі навчання української мови, належать: цілеспрямоване впровадження медіаосвітнього підходу; використання електронних освітніх ресурсів (цифрових платформ, інтерактивних вправ, блогів, відеоконтенту); створення інформаційно безпечного й відкритого освітнього середовища; систематичне формування інформаційно-аналітичних умінь у процесі роботи з текстами різних стилів і жанрів; підвищення методичної компетентності вчителів щодо розпізнавання інформаційних маніпуляцій; залучення батьків до підтримки свідомого інформаційного споживання. Реалізація цих умов сприяє не лише опануванню учнями технічних навичок роботи з інформацією, а й вихованню свідомої, відповідальної, рефлексивної мовної особистості.

Висновки та перспективи досліджень: отже, формування інформаційної грамотності учнівства на засадах інтеграції медіаосвітнього підходу в процесі навчання української мови потребує врахування психолого-педагогічних умов. Важливою умовою формування в старшокласників здатності працювати з інформацією в системі української мовної освіти є врахування їхніх психічних особливостей: розвитку теоретичного мислення, кліпового мислення, критичного мислення, специфіки сприймання (цілісність, предметність, вибірковість, осмисленість, апперцепція). Необхідною педагогічною умовою формування інформаційної грамотності учнів під час навчання української мови є опертя на медіаосвітній підхід, використання електронних освітніх ресурсів (навчальних блогів, сайтів, навчальних відео, електронних платформ для інтерактивних вправ та ін.). Методологічні засади формування інформаційної грамотності в юної мовної особистості полягають у синтезі традиційних педагогічних підходів та інформаційно-цифрових технологій, відповідно інноваційним способом вирішення освітніх проблем стає EdTech.

Promising areas of research include the development and implementation of interdisciplinary modules on information literacy in the school Ukrainian language curriculum.

Перспективними напрямками досліджень є розроблення та впровадження міжпредметних модулів з інформаційної грамотності в шкільний курс української мови.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Bainyashova, S. (2023). *Content analysis of the concept of "information literacy"*. Zhytomyr Ivan Franko State University Journal. Pedagogical Sciences. Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I. Franka, issue 3 (114), 5-15 [in English].
2. Bondarenko, N. (2020). Chytatska hramotnist ukrainskoho uchnivstva: aktsenty. PISA-2018 [Reading literacy of Ukrainian students: highlights. PISA-2018]. *Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal – Ukrainian Pedagogical Journal*, no. 2, 95-103. DOI: 10.32405/2411-1317-2020-2-95-103 [in Ukrainian].
3. *Vikova psykholohiia [Age Psychology]: pidruchnyk* / R. V. Pavelkiv. (2011). Kyiv, 469 [in Ukrainian].
4. *Vikova psykholohiia [Age Psychology]: navch. posib.* / M. V. Savchyn, L. P. Vasylenko. (2011). 2nd ed., rev. and expanded. Kyiv: Akadem-vydav, 384 [in Ukrainian].
5. Holub, N. (2019). Do problemy formuvannia hromadianskoi kompetentnosti v uchniv litseiu na urokakh ukrainskoi movy [On the problem of forming civic competence in lyceum students in Ukrainian language classes]. *Materialy II Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii z onlain translatsiieiu "Formuvannia hromadianskoi kultury v novii ukrainskii shkoli: tradytsiini ta innovatsiini praktyky" – Materials of the II All-Ukrainian Scientific and Practical Conference with online broadcast "Forming civic culture in the new Ukrainian school: traditional and innovative practices"*. Sumy. Retrieved from: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/716203/1/Holub_2019_3.pdf [in Ukrainian].
6. Golub, N.B., & Goroshkina, O.M. (2019). *Kontseptsiiia navchannia ukrainskoi movy uchniv starshoi shkoly [Concept of teaching Ukrainian language to high school students]*. Kyiv: Pedahohichna dumka, 56 [in Ukrainian].
7. *Derzhavnyi standart profilnoi serednoi osvity [State Standard for Secondary Education]*. (2024). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-2024-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
8. Kyrychenko, V. (2015). *Psykholohiia informatsiynoi diialnosti [Psychology of Information Activity]: navch. posibnyk*. 2nd ed. rev. and expanded. Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I. Franka, 146 [in Ukrainian].
9. Kucheruk, O. (2020). Intehruvannia infomediinoi hramotnosti v prostir movnoi osvity [Integrating infomedia literacy into language education]. *Ukrainska mova i literatura v shkoli – Ukrainian language and literature at school*, no. 3, 11 [in Ukrainian].
10. Kucheruk, O.A., Hylarska, O.I., Karaman, O.V., Korytska, H.R., & Dika, N.M. (2022). Vykorystannia elektronnykh navchalnykh resursiv dlia formuvannia rytorychnoi kompetentnosti maibutnikh vchyteliv pedahohichnykh koledzhiv [Use of electronic educational resources for the formation of rhetorical competence of future teachers of pedagogical colleges]. *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia – Information Technologies and Learning Tools*, is. 92 (6), 35-60. Retrieved from: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/issue/view/121> [in Ukrainian].
11. Kucheruk, O.A., & Putyata, G.A. (2023). Formation of information literacy among Ukrainian children in Ukrainian language classes in German schools. *Zhytomyr Ivan Franko State University Journal. Pedagogical Sciences*, is. 113, 245-272 [in English].
12. Kucheruk, O.A., & Shurkhno, N.F. (2024). Zvyazok chytannia i formuvannia informatsiinoi hramotnosti uchniv u protsesi movnoi osvity [The connection between reading and the formation of students' information literacy in the process of language education]. *Infomediina hramotnist: vyklyky i stratehii rozvytku v epokhu tsyfrovizatsii – Infomedia literacy: challenges and development strategies in the era of digitalization: materialy I Vseukr. nauk.-prakt. konf.*, Sumy, Trav. 15, 2024 / ed. by M.M. Yachmenyk.

Sumy: SumDPU, 46-53. Retrieved from:
https://sspu.edu.ua/images/2024/docs/nauka/konf/zbirnik_konfmedia_8_3e71a.pdf
[in Ukrainian].

13. *Mediapsykhologhiia: na peretyni informatsiynoho ta osvithnoho prostoriv [Media Psychology: At the Intersection of Information and Educational Spaces]*: monohrafiia / ed. by L.A. Naidyonova, & N.I. Cherepovskaya. (2014). Kyiv, 348 [in Ukrainian].

14. *Natsionalnyi zvit za rezultatamy mizhnarodnoho doslidzhennia yakosti osvity PISA-2022 [National report on the results of the international study of education quality PISA-2022]* / authors: G. Bychko (main author), T. Vakulenko, T. Lisova, M. Mazorchuk, & al. (2023). Kyiv: UTSOIAO, 395 [in Ukrainian].

15. Prykhodkina, N.O. (2019). Mediaosvita yak zasib rozvytku efektyvnoi vzaiemodii uchniv iz suchasnym informatsiynym prostorom [Media education as a means of developing effective interaction between students and the modern information space]. *Humanitarnyi korpus – Humanitarian Corps*, no. 30, 104-105 [in Ukrainian].

16. Cherepovska, N.I. (2013). Psykhologichni ta pedahohichni pryntsypy shkilnoi mediaosvity [Psychological and pedagogical principles of school media education]. *Zbirnyk statei metodolohichnoho seminaru "Mediaosvita v Ukraini: naukova refleksiiia vyklykiv, praktyk perspektyv"* – Collection of articles from the methodological seminar "Media education in Ukraine: scientific reflection on challenges, practices, and prospects". Kyiv: Natsionalna akademiia pedahohichnykh nauk Ukrainy. Instytut sotsialnoi ta politychnoi psykhologii, 312-324. Retrieved from: <http://ispp.org.ua/files/1369216397> [in Ukrainian].

17. Grizzle, A., Wilson, C., Tuazon, R., Cheung, C.K., Jesus, L., Fische, R. & al. (2021). *Media and information literate citizens: think critically, click wisely! Media and information literacy curriculum for educators and learners*. Paris: UNESCO Publishing, 403. Retrieved from: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000377068> [in English].

18. Pagano, K.O. *Immersive Learning: Designing for Authentic Practice – Ebook – Koreen Olbrish Pagano – Storytel*. Retrieved from: <https://www.storytel.com/in/books/immersive-learning-designing-for-authentic-practice-2149933> [in English].

Received: August 05, 2025

Accepted: August 21, 2025